

Moshiach Ben Yosef and the Year Six Thousand

רב דניאל שטיין

א. **מדרש אגדה (במדבר כד, יז)** - "דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל" זה מלך המשיח.

ב. **גמרא סנהדרין (צז, ב)** - אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן תיפח עצמן של מחשבי קיצין, שהיו אומרים כיון שהגיע את הקץ ולא בא שוב אינו בא. אלא חכה לו, שנאמר אם יתמהמה חכה לו.

ג. **גמרא סנהדרין (צח, א)** - כתיב בעתה וכתוב אחישנה, זכו אחישנה לא זכו בעתה וכו'. כתיב וארו עם ענני שמיא כבר אנש אתה וכתוב עני ורכב על חמור זכו עם ענני שמיא לא זכו עני ורכב על חמור.

ד. **מסכת דרך ארץ (פ"א הי"א)** - הנותן את הקץ אין לו חלק לעולם הבא.

ה. **תלמוד ירושלמי יומא (פרק ג הלכה ב)** - הוּו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתא ראו אילת השחר שבקע אורה א"ר חייא רובה לר"ש בן חלפתא בר ר' כך היא גאולתן של ישראל בתחילה קימעא קימעא כל שהיא הולכת היא הולכת ומאיר.

ו. **גמרא סנהדרין (צז, א)** - אמר רב קטינא שית אלפי שני הוּו עלמא וכו' תנא דבי אליהו ששת אלפים שנה הוּו עלמא, שני אלפים תוהו, שני אלפים תורה, שני אלפים ימות המשיח ובעונותינו שרבו יצאו מהם מה שיצאו.

ז. **זוהר הקדוש (ח"א קיז, א)** - וכדי ייתי אלף שתיתאה וכו' ובשית מאה שנין לשתיתאה, יפתחון תרעי דחכמתא לעילא ומבועי דחכמתא לתתא וכו' וסימניך, (בראשית ז) 'בשנת שש מאות שנה לחיי נח נבקעו כל מעיינות תהום רבה וכו'.

ח. **גמרא סנהדרין (צז, א)** - אמר רב כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה ומעשים טובים.

ט. **מורה הנבוכים (חלק ב פרק כט)** - והענין אשר אנו סובבים סביבו וכו' שהפסד העולם הזה ושנויו מכפי שהוא או שנוי דבר מטבעו הוא דבר שלא נאמר לנו וכו' כי אמרם שאת אלפי שנין הוּו עלמא וכו' אינו העדר המציאות כליל וכו' ועוד שזה דברי יחיד והוא באופן מסויים.

י. **רמב"ן (בראשית ב, ג)** - כי ששת ימי בראשית הם כל ימות עולם, כי קיומו יהיה ששת אלפים שנה (ר"ה לא א), שלכך אמרו (ב"ר יט ח) יומו של הקדוש ברוך הוא אלף שנים.

יא. **אור החיים הקדוש (במדבר כד, יז)** - וקם שבט מישראל פירוש שיקום שבט אחד מישראל כדרך הקמים בעולם דרך טבע, על דרך אומרם (דניאל ד) ושפל אנשים יקים עלה, שיבא עני ורכב על חמור ויקום וימלוך.

יב. **ספר שם עולם להחפץ חיים** - הקב"ה נותן בלב מלכי האמות שיכירו כולם האמת וירצו להטיב עם ישראל ובענין שנאמר בכורש שהכריז בכל מלכותו כל ממלכותו כל ממלכות הארץ נתן לי ה' אלקי השמים מי בכם מכל עמו יהיה אלקיו עמו ויעל

יג. **רמב"ם (מלכים פרק יא הלכה ד)** - ואם יעמוד מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו, כפי תורה שבכתב ושבעל פה, ויכופ כל ישראל לילך בה וכו', וילחם מלחמות ה', הרי זה בחזקת שהוא משיח, אם עשה והצליח ונצח כל האומות שסביביו ובנה מקדש במקומו וקבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בודאי. ואם לא הצליח עד כה או נהרג בידוע שאינו זה שהבטיחה עליו תורה והרי הוא ככל מלכי בית דוד השלמים הכשרים שמתו. ולא העמידו הקדוש ברוך הוא אלא לנסות בו רבים.

יד. **רמב"ם (שם הלכה ג)** - ואל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם או מחיה מתים וכיוצא בדברים אלו, אין הדבר כך, שהרי רבי עקיבא חכם גדול מחכמי משנה היה, והוא היה נושא כליו של בן כוזיבא המלך, והוא היה אומר עליו שהוא המלך המשיח, ודימה הוא וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח, עד שנהרג בעונות כיון שנהרג נודע להם שאינו, ולא שאלו ממנו חכמים לא אות ולא מופת.

טו. ספר נזר הבעל שם טוב (עמוד שג) - הפסוק (במדבר כד, יז) "דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל" מדבר לפי התרגום המדרשים והרמב"ם במלך המשיח, ואילו בירושלמי נדרש הפסוק על כל אחד מישראל, אך אין סתירה בין השנים, בספר מאור עינים נאמר בשם הבעש"ט כי בכל איש מישראל שוכן חלק מנשמתו של משיח לפי זה מתאימים שני הפירושים ומשלימים זה עם זה.

טז. גמרא סוכה (נב, א) - הא הספידא מאי עבידתיה פליגי בה רבי דוסא ורבנן חד אמר על משיח בן יוסף שנהרג.

יז. אדרת אליהו (מהדורא רביעית, במדבר כד, יז) - דרך כוכב מיעקב זה משיח בן יוסף, וקם שבט מישראל הוא כוכבא דשביט והוא משיח בן דוד.

יח. ספר קול התור להגר"א זצ"ל (פרק א אות כג) - עוד יוסף חי וכו'. גם האבות ורבים מנביאי ה' מלכי ישראל ורבים מהתנאים והאמוראים רבים מגדולי ישראל ואנשי מעשה בכל הדורות היו בטוריא דמשיח בן יוסף. הראשון היה אברהם אבינו בסוד "במה אדע כי אירשנה" וכו' וכן מרומז במלת "אירשנה" העולה בחשובנא "משיח בן יוסף" וכו'. ובדורות האחרונים גם האר"י הק' ותלמידיו וכו' והרב הק' בעל אור החיים היו בטוריא דמשיח בן יוסף, ובדור האחרון זה רבנו הגר"א וכו'.

יט. גמרא ברכות (לד, ב) - ואמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל הנביאים כולן לא נתנבאו אלא לימות המשיח אבל לעולם הבא עין לא ראתה אלהים זולתך. ופליגא דשמואל, דאמר שמואל אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכות בלבד, שנאמר כי לא יחדל אביון מקרב הארץ.

כ. רמב"ם (תשובה פרק ט הלכה ב) - אבל ימות המשיח הוא העולם הזה ועולם כמנהגו הולך אלא שהמלכות תחזור לישראל, וכבר אמרו חכמים הראשונים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכות בלבד.

כא. רמב"ם (תשובה פרק ח הלכה ז) - אמרו חכמים כל הנביאים כולן לא ניבאו אלא לימות המשיח אבל העולם הבא עין לא ראתה אלקים זולתך.

כב. ספר אמרי נועם, להגר"א זצ"ל (ברכות יג, א) - ואלו ואלו דברי אלקים חיים הם, כי ב' ימות המשיח הן היינו ימות משיח בן יוסף וכו' ואז אין בין עוה"ז לימות המשיח אלא שעבוד גליות אבל עשו לא יפול בידו. ואח"כ באלף הששי כשיבוא הזמן בעתה יבא עשו עם גוג ומגוג על ה' ועל משיחו ויפלו כלם ביד משיח בן דוד. וכשיבוא משיח בן דוד יתקיי מ"ש בלע המות לנצח, וכל יעודי הנביאים וזה נקרא לעתיד לבוא.

כג. ראב"ד עדיות (פרק ב משנה ט) - אע"פ שנאמר ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה ואומר דור רביעי ישבו הנה וכו' אע"פ שנותן קץ לגליות ישראל ולשעבוד שלהם בשנים, מכל מקום לענין הטובות והנחמות האמורות להם במספר הדורות הוא תולה לפי שהוא רואה את הדור שהוא זכאי ומתגלגל עמהם עד שמגיע לאותו הדור, וכן היה בשעבוד מצרים אע"פ שנאלו בסוף ארבע מאות שנה לא שבו לשבת בארץ עד דורו של יהושע.